

Sygn. akt IV U 270/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lutego 2020 roku

Sąd Rejonowy w Toruniu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Janusz Kotas

Protokolant: stażysta Patrycja Kubiak

po rozpoznaniu w dniu 5 lutego 2020 roku

sprawy z odwołania **D. K.**

przeciwko **Wojewódzkiemu Zespołowi d/s Orzekania o Niepełnosprawności w B.**

o ustalenie stopnia niepełnosprawności

w związku z odwołaniem od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu d/s Orzekania o Niepełnosprawności w B. z dnia 4 kwietnia 2019 r.

orzekł:

oddala odwołanie

IV U 270/19

UZASADNIENIE

Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w B. orzeczeniem z dnia 4 kwietnia 2019 roku utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie (...) ds. Orzekania o Niepełnosprawności w G. D. z dnia 5 lutego 2019 roku, zaliczające wnioskodawcę D. K. do lekkiego stopnia niepełnosprawności na stałe, z uwagi na schorzenie narządu wzroku, uchylając jedynie orzeczenie w części dotyczącej ustalenia od kiedy istnieje niepełnosprawności i orzekając, że istnieje od czesnego dzieciństwa.

W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazał, że orzeczenie Miejskiego Zespołu było słuszne. U wnioskodawcy stwierdzono istotne obniżenie zdolności do wykonywania pracy w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością fizyczną i psychiczną czyli można go zaliczyć do niepełnosprawności w stopniu lekkim.

Odwołanie od tego orzeczenia wniósł D. K., wnosząc o zaliczenie go do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności i wskazanie, że wymaga zatrudnienia w zakładzie pracy chronionej.

W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazał m.in., że z uwagi na wadę wzroku i postawy trudno mu znaleźć pracę na otwartym rynku pracy. W związku z tym pozostaje mu tylko samozatrudnienie, ale jeżeli zostanie utrzymany lekki stopień niepełnosprawności będzie musiał sam opłacać składki a tak korzysta z refundacji PFRON. Spowoduje to że będzie musiał zlikwidować działalność. W związku z wadą wzroku nie ma możliwości podejścia do egzaminu na prawo jazdy, co ogranicza mu możliwość zatrudnienia. Brak prawa jazdy ogranicza także możliwość pełnienia ról społecznych, wada wzroku może wpływać na zachwiania równowagi co ogranicza jego możliwości zawodowe.

W odpowiedzi na odwołanie Wojewódzki Zespół, wniósł o jego oddalenie, wskazując na argumenty jak w zaskarżonym orzeczeniu.

Sąd ustalił, co następuje:

Wnioskodawca D. K. urodził się (...), posiada wykształcenie średnie techniczne- technik ochrony środowiska . Zna dobrze język angielski zarówno w mowie jak i piśmie . Jego znajomość obsługi komputera plasuje się na bardzo dobrym poziomie . Od kilku lat prowadzi działalność gospodarczą polegającą na tworzeniu stron internetowych , projektowaniu identyfikacji wizualnej , reklamie.

DOWÓD: ocena zawodowa - akta zespołu

- wniosek o wydanie orzeczenia –akta zespołu ,

-ocena stanu zdrowia –akta zespołu /

Wnioskodawca jest od dzieciństwa osobą praktycznie jednooczną z powodu zeza zbieżnego i niedowidzenia oka prawego . Jest osoba krótkowzroczną od dzieciństwa . Po korekcji okularowej posiada dobra ostrość wzroku oka lewego do dali i bliży . Powoduje to istotne obniżenie zdolności wykonywania pracy w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością fizyczną i psychiczną. Na stałe . Jest osobą zdolną do pracy na otwartym rynku pracy z ograniczeniami dla osób jednoocznych .

U wnioskodawcy występuje także skrzywienie boczne kręgosłupa piersiowo- lędźwiowego , Nie wpływa to jednak na większą niepełnosprawność jak wada wzroku .

DOWÓD: orzeczenie o stopniu niepełnosprawności -akta zespołu

-opinie biegłych k. 24-25 i 62

- historia choroby –akta rentowe /

Orzeczeniem (...) ds. Orzekania o Niepełnosprawności w G. D. z dnia 5 lutego 2019 roku wnioskodawca D. K. został zaliczony do lekkiego stopnia niepełnosprawności na stałe . Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w B. orzeczeniem z dnia 4 kwietnia 2019 roku utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie co do stopnia niepełnosprawności

DOWÓD: -orzeczenia powiatowego i wojewódzkiego Zespołu – akta rentowe

opinie biegłych k. 24-25 i 62 /

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny ustalono na podstawie dokumentów, których autentyczności nie kwestionowała żadna ze stron, a także w oparciu o opinie biegłych sądowych: chirurga- ortopedy i neurologa oraz okulisty .

Sąd przyjął za miarodajne opinie biegłych. Osobom tym nie można przede wszystkim odmówić umiejętności i kwalifikacji niezbędnych do sporządzenia opinii, zgodnej z tezami dowodowymi zawartymi w postanowieniu dopuszczającym ten dowód. Biegli posiadali wystarczającą wiedzę z dziedzin medycyny, objętej zakresem przedmiotowym opinii. Jako specjaliści z wieloletnim stażem pracy legitymowali się również potrzebnym doświadczeniem zawodowym. Byli zatem w stanie przedstawić fakty potrzebne do sporządzenia opinii, dokonać ich właściwej, obiektywnej analizy, jak też wyprowadzić poprawne wnioski, pozostające w zgodzie z zasadami sztuki lekarskiej oraz wiedzą z zakresu danej dziedziny medycyny.

Przedstawioną wyżej ocenę kwalifikacji i umiejętności biegłych wspiera treść samych opinii. Biegli przedstawiali swoje wywody w logiczny, racjonalnie uargumentowany sposób. Biegli przeprowadzili wywiad i badanie przedmiotowe,

opisując dokładnie stwierdzone ograniczenia i dysfunkcje ,ale także wskazując w jakim zakresie organizm ubezpieczonego (poszczególne jego części) funkcjonuje prawidłowo, co wyklucza potrzebę zaliczenie go do wyższego stopnia niepełnosprawności.

Opinie te zostały zatem sporządzone nie na podstawie pochopej i formułowanej a priori oceny, lecz w oparciu o obiektywne i rzetelnie zebrany materiał badawczy, który potwierdzał prawidłowość wyrażonego przez biegłych sądu.

Ubezpieczony zgłosił zastrzeżenia pod adresem opinii , ale zastrzeżenia te nie dotyczyły ich meritum , a podyktowane były nieznamościami pracy biegłych i w żadnym stopniu tych opinii nie dyskwalifikowały .

Nie sposób się także oprzeć wrażeniu , że wnioskodawca nie mogąc zgłosić pod adresem opinii merytorycznych uwag posługuje się złośliwością pod adresem opinii biegłych .

Co do opinii biegłych neurologa i ortopedy- chirurga , wnioskodawca wskazał /k.74/ , że biegli wskazali :brak objawów zespołu bólowego kręgosłupa :-tymczasem przed badaniem nie był poddany żadnemu wysiłkowi , który towarzyszy pracy . Badanie lekarskie zwykle odbywa się w gabinecie lekarskimi , nawet lekarz medycyny pracy , badający pracownika pod kątem przydatności do określonej pracy nie dokonuje tego badania przy pracy np. murarza podnoszącego cegły czy pustaki na rusztowaniu a kierowcę w transporcie międzynarodowym , podczas jazdy ciągnikiem siodłowym na autostradzie .

Dalej wnioskodawca wskazał : ..trudno wykryć zespół bólowy kręgosłupa na oko bez jakichkolwiek narzędzi diagnostycznych a to miało miejsce w trakcie tego **jakże profesjonalnego badania ...**” .

Sąd nie zna takich narzędzi diagnostycznych do badania bólu , również ubezpieczony ich nie podał , biegli w protokole badania wskazali jakim badaniom go poddali .

Wnioskodawca biegłym tym dalej zarzucał , że wskazali chorobę podstawową :skrzywienie boczne kręgosłupa piersiowo- lędźwiowego , gdy tymczasem w jego przypadku jest to wada wzroku . Biegli neurolog i ortopeda wskazali na taką chorobę podstawową bo tą chorobą się zajmowali , nie są specjalistami od chorób oczu .

Wnioskodawca wskazał też , że ci biegli w ogóle nie wskazali na wadę wzroku . Jest to mijanie się z prawdą , bod biegli w protokole badanie wskazali , że wnioskodawca od urodzenia ma wadę wzroku , lecz się w poradni okulistycznej . Dalej do tego schorzenia nie odnosili się raz z uwagi , że choroba ta jest poza ich specjalizacjami a dwa , że w tym samym czasie co dowód z opinii biegłych neurologa i ortopedy , Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego okulisty.

Końcowe uwagi ubezpieczonego do tej opinii to to że nie wzięli oni pod uwagę jego ograniczeń w innych pracach np. jak wykonywał zawód robotnika gospodarczego , jak też wskazywał , że kiedy był zatrudniony na etat , to pracodawca miał uwagi , że robi za dużo przerw . Ale właśnie lekki stopień niepełnosprawności to istotne obniżenie zdolności wykonywania pracy w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością fizyczną i psychiczną.

Co do opinii biegłego okulisty , to trzeba wskazać , że wnioskodawca nie zawarł żadnych uwag natury merytorycznej a jedynie opisał przebieg badania i polemizuje z konkluzją opinii .

Argument dotyczący , tego , że nie może realizować ról społecznych bo nie może spotkać się z braćmi , którzy wyprowadzili się na wieś i nie ma jak dojechać bo nie może mieć prawa jazdy , a autobusy nie jeżdżą o każdej porze dnia , Sąd pozostawia bez dalszego komentarza . Podobny argument mogłaby przedstawić osoba , której dorosłe dziecko wyjechało do Anglii do pracy a jej nie stać na bilet na samolot , lub boi się latać samolotami , ewentualnie wyloty są rzadko i przez to nie może spotykać się z rodziną .

Trzeba te z mieć na uwadze , że wnioskodawca składając odwołanie od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu podparł się opiniami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej z 2005 r. , opinią ze szkoły z 2002 czy wreszcie orzeczeniem kwalifikacyjnym z 1999 r.

Są to dokumenty sprzed kilkunastu lat a nawet sprzed 20 lat , podczas gdy wnioskodawca na dzień badania miał zaledwie 27 lat .

Sąd nie widział potrzeby uzupełniania dotychczas wydanej opinii, a tym bardziej – dopuszczenia dowodu z opinii kolejnego biegłego. Stanowisko to jest zgodne z utrwaloną w judykaturze linią orzecniczą. W wyroku z dnia 15 lutego 1974 r. (sygn. II CR 817/73, nie publ.) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że dowód z opinii biegłego jak i instytutu ma szczególny charakter, a mianowicie korzysta się z niego w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych. Do dowodów tych nie mogą więc mieć zastosowania wszystkie zasady o prowadzeniu dowodów a w szczególności art. 217 § 1 kpc. W konsekwencji nie można przyjąć, że Sąd obowiązany jest dopuścić dowód z kolejnych biegłych czy też z opinii instytutu w każdym wypadku, gdy opinia złożona jest niekorzystna dla strony. W świetle art. 286 kpc Sąd ma obowiązek dopuszczenia dowodu z dalszych biegłych lub z opinii instytutu, gdy zachodzi tego potrzeba, a więc wówczas gdy opinia złożona już do sprawy zawiera istotne braki, względnie też nie wyjaśnia istotnych okoliczności.

Identyczny pogląd Sąd Najwyższy wyraził w wyroku z dnia 18 lutego 1974 r. (sygn. II CR 5/74, Biul. Inf. SN 1974/4 poz. 64), wskazując na to, że okoliczność, że opinia biegłych nie ma treści, odpowiadającej stronie, zwłaszcza gdy wypowiadało się kilka kompetentnych pod względem fachowym zespołów biegłych, nie może uzasadniać przeprowadzenia dowodu z opinii dalszych biegłych. Za nieuzasadnione należy uznać stanowisko, według którego nie wolno zaniechać przeprowadzenia dowodu z opinii dalszych biegłych, jeżeli dotychczas opracowane opinie biegłych nie dają podstaw do rozstrzygnięcia sprawy w sensie twierdzonym przez stronę. Odmienne stanowisko oznaczałoby bowiem przyjęcie, że należy przeprowadzić dowód z wszelkich możliwych biegłych, by się upewnić, czy niektórzy z nich nie byłoby takiego zdania, jak strona (por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1974 r., I CR 562/74, nie publ.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 1999 r., I PKN 20/99, OSNAP 2000/22/807; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 1999 r., II UKN 158/99, OSNAP 2001/2/51; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2001 r., IV CKN 478/00, nie publ.).

W wyroku z dnia 21 listopada 1974 r. (sygn. II CR 638/74, OSPiKA 1975/5/108) Sąd Najwyższy podkreślił, że jeżeli opinia biegłego jest tak kategoryczna i tak przekonywająca, że sąd określoną okoliczność uznaje za wyjaśnioną, to nie ma obowiązku dopuszczania dowodu z dalszej opinii biegłych. W uzasadnieniu wyroku stwierdzono, że „pogląd (...) że sąd nie może odrzucić dowodu, jeżeli sprawa nie została wyjaśniona zgodnie z twierdzeniami strony powołującej dowód, nie odnosi się do dowodu z opinii biegłych. Wynika to, po pierwsze, z istoty tego dowodu odmiennej od dowodu ze świadków lub dokumentów. O ile bowiem krąg tych ostatnich dowodów jest praktycznie ograniczony, to dowód z opinii biegłego mógłby być powołany wielokrotnie, dopóki nie nastąpiłoby, wyjaśnienie sprawy zgodnie z twierdzeniami strony. Po wtóre, charakter tego dowodu polega na tym że biegli są pomocnikami sądu w zakresie dysponowania wiadomościami specjalnymi - opinia biegłego umożliwia sądowi zrozumienie faktów, których ocena wymaga wiadomości specjalnych. Jeżeli jedna opinia jest tak kategoryczna i tak przekonywająca, że sąd określoną okoliczność uznaje za wyjaśnioną, to wbrew odmiennemu stanowisku skarżącego - nie ma obowiązku dopuszczania dowodu z dalszej opinii biegłych. Odmienne poglądy nie wynika ani z wyraźnego przepisu, ani ogólnych założeń kodeksu o charakterze tego dowodu. Za trafnością wysuniętej tezy przemawia treść art. 286 kpc, według którego sąd może zażądać ustnego wyjaśnienia opinii złożonej na piśmie, może też w razie potrzeby zażądać dodatkowej opinii od tych samych lub innych biegłych. O dopuszczeniu dowodu z dalszej opinii innych biegłych decyduje zatem rzeczowa potrzeba, przy czym ocena w tym zakresie została pozostawiona sądowi.” W ocenie Sądu, wskazane wyżej względy przemawiające za uznaniem opinii biegłych za miarodajną, oraz brak jednocześnie wystarczających argumentów uzasadniających ich podważenie, stoi na przeszkodzie w dopuszczeniu dowodu z opinii kolejnego zespołu biegłych, a nawet w uzupełnianiu dotychczas wydanych opinii.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o rehabilitacji osób niepełnosprawnych , ustala trzy stopnie niepełnosprawności, które stosuje się do realizacji celów określonych ustawą tj. znaczny, umiarkowany oraz lekki stopień niepełnosprawności. Ustawa definiuje także wspomniane rodzaje stopni niepełnosprawności. Do znacznego stopnia niepełnosprawności zaliczono osoby mające naruszoną sprawność organizmu, niezdolne do pracy albo zdolne do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagające, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy

innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji (art. 4 ust. 1 ustawy). Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności ustawodawca zaliczył osoby z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolne do pracy albo zdolne do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagające czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych (art. 4 ust. 2 ustawy).

Natomiast do lekkiego stopnia niepełnosprawności zaliczono osoby o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mające ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne (art. 4 ust. 3 ustawy). W art. 4 ust. 4 ustawy wskazano nadto, że ograniczona możliwość samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie, bez pomocy innych osób, podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się, komunikację i komunikowanie się.

Stosownie do art. 6 c ust. 1 pkt 5 ustawy minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi w drodze rozporządzenia standardy w zakresie kwalifikowania oraz postępowania dotyczącego orzekania o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności, uwzględniając schorzenia naruszające sprawność organizmu i przewidywany okres trwania naruszenia tej sprawności, powodujące zaliczenie do odpowiedniego stopnia niepełnosprawności, a także oznaczenie symboli przyczyn niepełnosprawności. Taką regulację zawierają przepisy rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopni niepełnosprawności (Dz. U. Nr 139 poz. 1328 – zwanego dalej „rozporządzeniem”).

Przepis § 3 ust. 2 rozporządzenia stanowi, że przy orzekaniu o stopniu niepełnosprawności osoby, która ukończyła 16 rok życia, zwanej dalej „osobą zainteresowaną”, bierze się pod uwagę: 1) zaświadczenie lekarskie zawierające opis stanu zdrowia, rozpoznanie choroby zasadniczej i chorób współistniejących potwierdzone aktualnymi wynikami badań diagnostycznych, wydane przez lekarza, pod którego opieką lekarską znajduje się osoba zainteresowana, oraz inne posiadane dokumenty mogące mieć wpływ na ustalenie stopnia niepełnosprawności; 2) ocenę stanu zdrowia wystawioną przez lekarza – przewodniczącego składu orzekającego, zawierającą opis przebiegu choroby zasadniczej oraz wyniki dotychczasowego leczenia i rehabilitacji, opis badania przedmiotowego, rozpoznanie choroby zasadniczej i chorób współistniejących oraz rokowania odnośnie do przebiegu choroby; 3) wiek, płeć, wykształcenie, zawód i posiadane kwalifikacje; 4) możliwość całkowitego lub częściowego przywrócenia zdolności do wykonywania dotychczasowego lub innego zatrudnienia – poprzez leczenie, rehabilitację lub przekwalifikowanie zawodowe; 5) ograniczenia występujące w samodzielnej egzystencji i uczestnictwie w życiu społecznym; 6) możliwość poprawy funkcjonowania osoby zainteresowanej w samodzielnej egzystencji oraz w pełnieniu ról społecznych – poprzez leczenie, rehabilitację, zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, środki techniczne, usługi opiekuńcze lub inne działania.

Przepisy §§ 29 do 31 rozporządzenia określają także standardy w zakresie kwalifikowania do poszczególnych stopni niepełnosprawności. I tak, standardy w zakresie kwalifikowania do znacznego stopnia niepełnosprawności zawierają kryteria określające skutki naruszenia sprawności organizmu powodujące: 1) niezdolność do pracy – co oznacza całkowitą niezdolność do wykonywania pracy zarobkowej z powodu fizycznego, psychicznego lub umysłowego naruszenia sprawności organizmu; 2) konieczność sprawowania opieki – co oznacza całkowitą zależność osoby od otoczenia, polegającą na pielęgnacji w zakresie higieny osobistej i karmienia lub w wykonywaniu czynności samoobsługowych, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz ułatwiania kontaktów ze środowiskiem; 3) konieczność udzielania pomocy, w tym również w pełnieniu ról społecznych – co oznacza zależność osoby od otoczenia, polegającą na udzieleniu wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych (§ 29 ust. 1 rozporządzenia).

Przez długotrwałą opiekę i pomoc w pełnieniu ról społecznych rozumie się przy tym konieczność jej sprawowania przez okres powyżej 12 miesięcy w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 i 3 (§ 29 ust. 2 rozporządzenia). Standardy

w zakresie kwalifikowania do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zawierają kryteria określające naruszenie sprawności organizmu powodujące: 1) czasową pomoc w pełnieniu ról społecznych, co oznacza konieczność udzielenia pomocy, o której mowa w § 29 ust. 1 pkt 3, w okresach wynikających ze stanu zdrowia; 2) częściową pomoc w pełnieniu ról społecznych, co oznacza wystąpienie co najmniej jednej okoliczności, o których mowa w § 29 ust. 1 pkt 3 (§ 30 rozporządzenia).

Natomiast standardy w zakresie kwalifikowania do lekkiego stopnia niepełnosprawności określają kryteria naruszonej sprawności organizmu powodujące: 1) istotne obniżenie zdolności do wykonywania pracy, co oznacza naruszoną sprawność organizmu powodującą ograniczenia w wykonywaniu pracy zarobkowej znacznie obniżające wydajność pracy na danym stanowisku w porównaniu do wydajności, jaką wykazują osoby o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną; 2) ograniczenia w pełnieniu ról społecznych, co oznacza trudności doświadczane przez osobę zainteresowaną w relacjach z otoczeniem i środowiskiem według przyjętych norm społecznych, jako skutek naruszonej sprawności organizmu (§ 31 ust. 1 rozporządzenia). Możliwość kompensacji ograniczeń oznacza zarazem wyrównywanie dysfunkcji organizmu spowodowanej utratą lub chorobą narządu odpowiednio przez przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne (§ 31 ust. 2 rozporządzenia).

Uwzględniając powyższe kryteria oraz przedstawioną ich charakterystykę, jak też opisane przez biegłych schorzenia oraz ich wpływ na możliwości wykonywania pracy oraz samodzielnego egzystowania nie można zaliczyć ubezpieczonego do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Nie jest on bowiem, ze względu na stwierdzone schorzenia, osobą niezdolną do pracy lub zdolną jedynie do pracy w warunkach pracy chronionej. Ubezpieczony może funkcjonować na tzw. otwartym rynku pracy, z uwzględnieniem – oczywiście – ograniczeń powodowanych przez posiadane przez nią schorzenie. Ubezpieczony nie ma przy tym zniesionej zdolności do samodzielnej egzystencji i – choć schorzenia mogą powodować pewne utrudnienia w codziennym funkcjonowaniu – nie wymaga opieki lub pomocy ze strony innych osób w stopniu uzasadniającym zaliczenie jej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

Ubezpieczony nie wymaga wsparcia osoby trzeciej w uczestnictwie w życiu społecznym, przez które rozumie się możliwość pełnienia ról społecznych oraz pokonywania barier, w szczególności psychologicznych, architektonicznych, urbanistycznych, transportowych i w komunikowaniu się (art. 2 pkt 5 ustawy). Nie potrzebuje zatem pomocy innej osoby, aby dokonać określonych czynności w sprawach urzędowych, a także by samodzielnie uczestniczyć w kulturalnych (jako odbiorca), handlowych (jako konsument) lub konsumpcyjnych (jako użytkownik) aspektach życia społecznego. Nie można zatem postrzegać go jako osoby, nawet częściowo lub okresowo, zależnej od otoczenia w stopniu uzasadniającym zaliczenie choćby do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

Sąd nie może także orzekać nie zgodnie ze stanem faktycznym wyższego stopnia niepełnosprawności, tylko po to by wnioskodawca mógł mieć refundowane składki.

Fakt iż wcześniej miał orzekany umiarkowany stopień niepełnosprawności, nie może mieć wpływu na orzeczenie w obecnej chwili. Trzeba bowiem mieć na uwadze, że dotychczasowe orzeczenia z uwagi na ich zgodność z żądaniem wnioskodawcy, nie były poddawane kontroli instancyjnej.

Z powyższych względów orzeczono na podstawie wyżej wskazanych przepisów w zw. z art. art. 477¹⁴§1 kpc jak w sentencji wyroku.